

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคำว่าทัศนคติ

ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์¹

คาร์เตอร์ วี กูด² (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นความพร้อมที่จะแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหาหรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใด ๆ เช่น ความรัก เกลียด ถ้วน หรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ

แอล แอล เทอร์สโตน³ (L.L. Thurstone) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวัดทัศนคติจึงวัดโดยตรงไม่ได้ แต่เราสามารถวัดในรูปของความคิดเห็น (Opinion) หรือจากการแสดงออกทางภาษา (Verbal Expression) แต่การวัดเช่นนี้ ถ้าผู้ตอบไม่ตอบตรงกับใจจริงแล้ว การวัดจะเกิด

¹ Muzaffer Sherif and Carolyn W. Sherif, Social Psychology (New York : Harper and Row Publishers, 1969), p. 334.

² Carter V. Good, Dictionary of Education (New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1959), p. 48.

³ L.L. Thurstone, "Attitudes Can be Measured," Readings in Attitude Theory and Measurement, ed. Martin Fishbein (New York : John Wiley and Sons, Inc., 1967), pp. 77-89.

ความไม่แน่นอนอื่น ซึ่งผู้ทำการวิจัยจะต้องใช้วิธีการตามหลักสันนิษฐานอื่นอีกครั้ง

ทีโอดอร์ นิวคอมบ¹ (Theodore Newcomb) ได้กล่าวว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับ อาจจะมีมากหรือน้อยก็ได้ ทัศนคติจะแสดงออกทางพฤติกรรมสองลักษณะคือ การแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ ความชอบ เห็นด้วย หรือเห็นชอบ ทัศนคติเช่นนี้ ทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น และลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่งคือ ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) คนจะแสดงออกทางไม่พึงพอใจ ไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วย ทำให้เกิดความเบียดเบียน ซึ่งซึ่งอยากหนี อยากอยู่ให้ห่างจากสิ่งนั้น ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือ ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด เป็นทัศนคติแบบกลาง ๆ

เอร์เนสต์ อาร์ ฮิลการ์ด² (Ernest R. Hilgard) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึงพฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต่อแนวความคิดใด หรือต่อสภาพการณ์ใด ๆ ในทางเข้าหาหรือหนีออกจาก และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะเดิม เมื่อได้พบกับสิ่งดังกล่าวนั้นอีก

แอน อานาสตาซี³ (Anne Anastasi) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึงความโน้มเอียงที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ธรรมเนียม.

¹Theodore Newcomb, Social Psychology (New York : The Dryden Press Publishers, 1954), p. 128.

²Ernest R. Hilgard, Introduction to Psychology (3d ed.: New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1962), p. 504.

³Anne Anastasi, Psychology Testing, 3d ed. (New York : Macmillan Publishing Co., 1968), pp. 479-480.

ประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ ที่ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สามารถสรุป
พาดพิง (Inferred) จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา

จอร์น พี. เดอเซ็คโค¹ (John P. DeCecco) กล่าวว่าทัศนคติของ
มนุษย์นั้นสามารถเปลี่ยนไปเพราะอิทธิพลทางการ เมืองและสังคม การแสดงออกของมนุษย์
ที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึก การกระทำอาจเปลี่ยนไปได้เมื่อสังคมเปลี่ยนไป ดังนั้น
เมื่อการกระทำแสดงออกตลอดจนความคิดต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกตามแนวคิดเดิม
เกิดขัดแย้งกับสภาพสังคมจริง ๆ จึงทำให้ทัศนคติของมนุษย์เปลี่ยนไปได้

เฟรเดอริก เจ. แมกโดแนลล์² (Frederic J. McDonald)
กล่าวว่า ทัศนคติคือความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะ แสดงพฤติกรรมออกมาในทางใด
ทางหนึ่ง

เวนเดล วี. ครูซ³ (Wendel W. Cruze) ได้ให้ความหมายของ
ทัศนคติว่า หมายถึงความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับอาจ
มากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคติจัดเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายของทัศนคติ พอสรุปความหมาย
ของทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และพร้อมที่จะแสดง

¹ John P. DeCecco, "Attitude Chang in the Classroom"
Encyclopedia of Education (New York : Macmillan Publishers Co.,
1971), p. 397.

² Frederic J. McDonald, Educational Psychology (San Francisco
: Wadsworth Publishing Co., Inc., 1959), p. 564.

³ Wendel W. Cruze, Educational Psychology, (The Ronal
Press Co., New York, 1942), pp. 572.

ออกมาทั้งในทางบวกหรือลบ ซึ่งความรู้สึกนึกคิดนี้ สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม

ทัศนคติกับพฤติกรรม การเรียนการสอน

ทัศนคติเมื่อเกิดขึ้นในตัวบุคคลแล้วจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล การแสดงออกนี้จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การแสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ชอบ ถ้าคนมีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ก็จะทำให้คนอยากปฏิบัติอยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เรียกว่าทัศนคติเชิงนิมมาน (Positive)

2. การแสดงออกมาในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ถ้าคนมีทัศนคติแบบนี้ต่อสิ่งเรายังใดอย่างหนึ่ง ก็จะทำให้คนเมื่อหมาย (ซึ่ง) ว่าจะอยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น เรียกว่าทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative)¹

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสภาพการทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นวันมาก เพราะเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางใดว่าตามบุคคลประสมกับสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง และประกอบกับทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างสะสมประสบการณ์ การรับรู้ และผ่านการเรียนรู้มาเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตาม ทัศนคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้²

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นทัศนคติกับพฤติกรรมนั้นจะคงควบคู่กันไปเสมอ ถ้าทัศนคติที่ พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะดีเช่นกัน และในทางตรงกันข้าม ถ้ามี

¹ Jum C. Nunnally. Tests and Measurements. (New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1959), p. 300-301.

² Ibid., p. 312.

ทัศนคติไม่ดี ผลกระทบที่แสดงออกก็ย่อมไปในทางที่ไม่ดี ดังนั้นพฤติกรรม การเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องอย่างหนึ่งที่ จะคง แสดง ออกมาจากบุคคลที่มีทัศนคติที่ดี ไม่เช่นนั้นแล้ว การเรียน การสอน จะขาดประสิทธิภาพ ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายของการศึกษาแห่งชาติเท่าที่ควร

วิชาชีพครู

คาร์เตอร์ วี กูด¹ (Carter V. Good) ได้ให้ความหมาย วิชาชีพ (Profession) ไวว่า เป็นอาชีพซึ่งโดยทั่วไปเกี่ยวกับการ เตรียม ในระยะเวลา ยาวนานและมีกฎเกณฑ์ จรรยาแห่งอาชีพ

วิชาชีพครู ตามความหมายของมติที่ประชุมของสมาคมครู WCOTP² (World Confederation of Organization of the Teaching Profession) กล่าวคือ เป็นวิชาชีพที่

1. ต้องอาศัยความรู้อย่างแท้จริงในดานวิชาการ และต้องอาศัยความทุ่มเท ใ้กับการงาน
2. มีการกำหนดบทบาทของการทำงานอย่างชัดเจนแน่นอนได้แก่ การให้การ ศึกษาและการอบรมแก่นักเรียน
3. มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการ เข้าประกอบอาชีพ กล่าวคือ มีวุฒิ ทางการศึกษา มีประสบการณ์ ฯลฯ
4. มีสถาบันวิชาชีพที่มีเอกภาพในการดำเนินงานและมีอำนาจในการควบคุม แลสอดส่องการประกอบอาชีพ และจรรยาบรรณของครู
5. มีสถาบันวิชาชีพซึ่งเป็นหลักประกัน คุ้มครองส่งเสริมความเป็นอยู่ สวัสดิการ และสวัสดิภาพของครู

¹ Carter V. Good, Dictionary of Education, p. 514.

² ฐนิศา รักษ์พลเมือง, "การศึกษาที่หนักคิของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาสาครโนมหาวิทาลัยไทยบางแห่งที่มีทอวิชาชีพครู" วารสารสังคมศาสตร์ 1 (มีนาคม 2524) : 59-60.

6. ประกอบด้วยสมาชิกที่มีปรัชญาและอุดมการณ์ร่วมกันในวิชาชีพครู รวมทั้งมุ่งคองและส่งเสริมความก้าวหน้าของวิชาชีพครู

วิจิตร ศรีสุวาน¹ ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอาชีพใดจะเป็นอาชีพหรือไม่ ต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีบริการต่อสังคมไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น เช่นบริการที่วิชาชีพทางการศึกษา ทำคือการผลิตครูและนักการศึกษาออกไปทำหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

2. ต้องมีระยะเวลาที่ให้การศึกษแก่สมาชิกของอาชีพยาวนาน อย่างน้อยควรจะต้องถึงปริญญาตรีขึ้นไป

3. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีเสรีภาพในการใช้วิชาชีพ (Professional Autonomy)

4. จรรยาบรรณ (Professional Ethics) ต้องมีจรรยาบรรณที่เห็นวรั้งไถ่คนในอาชีพปฏิบัติให้เหมาะสม ไม่หลอกลวงคนอื่น

5. มีสมาคมวิชาชีพ ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำหรับยกมาตรฐานและเผยแพร่วิชาการของอาชีพ

นอกจากนี้ บัญญัติ กุศลสถาพร² ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ปฏิบัติหน้าที่การงานที่มีลักษณะเป็นวิชาชีพ ซึ่งพอจะยอมรับได้ มีดังต่อไปนี้

¹วิจิตร ศรีสุวาน, "บทบาทของวิชาการศึกษาในสังคมปัจจุบัน," ศูนย์ศึกษา 12 (เมษายน 2512) : 11-12.

²บัญญัติ กุศลสถาพร, "ความหมายของคำว่าวิชาชีพกับอาชีพครู," ครูสาร วารสารทางวิชาการ คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี 2 (พฤศจิกายน - มีนาคม 2524) : 7-9.

1. วิชาชีพเป็นวิทยาการขั้นสูง (Possesses an Esoteric Body of Knowledge) ในการเรียนรู้ของอาชีวนั้นฐานทางความรู้และสติปัญญาเป็นอันมาก เช่น วิชาแพทยศาสตร์ หรือนิติศาสตร์ วิชาการศึกษาก็ในปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการขึ้นเป็นอันมาก คงพอจะอนุมานได้ว่าเป็น Esoteric Body of Knowledge

2. วิชาชีพของอาชีวะการฝึกอบรมโดยตรง เขาว่าปัญญาอย่างแท้จริง การฝึกอบรมนี้น่าคิดว่าจะต้องเป็นการฝึกอบรมโดยเขาว่าปัญญา คนซึ่งฝึกฝนอบรมโดยใช้ผลกำลังอยู่เป็นเวลานาน ๆ จึงไม่ถือว่าเป็นการทำงานในขณะ "วิชาชีพ"

3. วิชาชีพต้องเป็นวิชาการที่มีความสำคัญในอันที่จะรับใช้สังคม (Renders a Vital Social Service) เช่นการเป็นแพทย์ ย่อมมีความสำคัญต่อคนในสังคมนั้นเป็นอันมาก ดังนั้นอาชีพครูย่อมมีความสำคัญต่อสังคมไม่ยิ่งหย่อนเท่ากันเลย

4. วิชาชีพ เป็นวิชาการที่ผู้ปฏิบัติมีเสรีภาพในการทำงานตามทฤษฎีที่ร่ำเรียนมา (Possesses Considerable Autonomy in Its Practice)

5. วิชาชีพต้องมีจรรยาบรรณ (A Profession is Governed by a High Sense of Ethics)

ละม้ายมาศ ศรีศักดิ์¹ โลกกล่าวว่า ครูจัดเป็นวิชาชีพขั้นสูง เพราะเป็นวิชาที่ของอาชีวะสติปัญญาในระดับสูง ครูมีหน้าที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในทางที่ขอบที่ควรทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สมอง ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความสัมพันธ์กับผู้อื่น

อารี สัตถ์วิ² กล่าวว่าอาชีพครูเป็นวิชาชีพ เพราะวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดบริการ และรับผิดชอบต่อสังคม เป็นอาชีพที่มีหลักฐานจากวิทยาการที่สร้างขึ้นมา

¹ละม้ายมาศ ศรีศักดิ์, "อาชีพครูเป็นวิชาชีพขั้นสูงหรือไม่," ศูนย์ศึกษา 14 (เมษายน - มิถุนายน 2510) : 117.

²อารี สัตถ์วิ, "การตั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาครู," ศูนย์ศึกษา 12 (พฤศจิกายน 2508) : 5-9.

(based on organized knowledge) เป็นอาชีพที่ต้องมีความก้าวหน้า เปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีการค้นคว้าทดลองใหม่ ๆ และมีวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งจะนำมา
ปรับปรุง การปฏิบัติงาน ผิดที่ครูให้โดยประโชชนแก่สังคมตลอดเวลา

ทัศน น้อยแสงศรี¹ กล่าวว่า อาชีพครูเป็นวิชาชีพเพราะ

1. การเรียนวิชาชีพนี้ ต้องใช้ความสามารถทางสมองในระดับสูง อาชีพครู
เป็นวิชาเฉพาะที่ให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ต้องมีการ เตรียมการสอน
2. มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการวิจัยค้นคว้า ทดลองหาข้อ
เท็จจริง และความรู้ใหม่ ๆ เสมอ
3. มีความมุ่งหมายในการปฏิบัติ เช่น เป็นครูก็ต้องทำการสอน
4. มีระบบควบคุม ไขหลักการคือระเบียบคุรุสภา พุทธศักราช 2506 ว่า
ด้วยจรรยา มารยาทคามระ ระเบียบประเพณีของครู
5. ให้บริการแก่สังคม ต้องการเสียสละ ต้องมีศรัทธาแรงกล้าและมีแรง
จูงใจ

กึกฤทธิ์ ปราโมช² ให้ความเห็นว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งใช้ทั้ง
ศาสตร์และศิลป์ในการสอน ประกอบด้วยวิชาการหรือเนื้อหาความรู้ เฉพาะวิชาที่ใช้สอน
และวิชาจากศาสตร์สาขาอื่น ๆ เช่น จีวิทยา สังคมวิทยา มนุษยวิทยา แนว การ
วัดผล และประเมินผล ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่หลักคือ อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความ
เจริญงอกงามทุกคน

¹ ทัศน น้อยแสงศรี, "การสอนเป็นวิชาชีพระดับสูงหรือไม่," ศูนย์ศึกษา

11-12 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2512) : 17-30.

² กึกฤทธิ์ ปราโมช, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับครู," ข้อคิดผิดที่ครูจากสัมมนา สอ.
เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 152, 2516, หน้า 201.

วาสนัน ศรีสมัย¹ กล่าวว่า ครู เป็นอาชีพชั้นสูง เป็นอาชีพที่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ และผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ต้องผ่านการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีจรรยา มารยาท มีคุณธรรมประจำใจสูง

จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จึงสรุปได้ว่า อาชีพครู เป็นวิชาชีพที่สำคัญวิชาหนึ่ง เพราะสามารถให้บริการแก่สังคม ในระยะเวลาในการฝึกอบรม มีเสรีภาพในการใช้วิชาชีพ มีจรรยาบรรณและมีสมาคมวิชาชีพ

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับวิชาชีพครู

ทัศนคติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิชาชีพครู เพราะทัศนคติที่ดีจะเป็นเครื่องเสริมขวัญและกำลังใจไปประกอบกิจการงานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และในทางตรงข้าม ถ้าหากครามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพของตนแล้ว จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้าขึ้นน้อยเป็นไปโดยยาก ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างยิ่ง ฉะนั้นบุคคลที่จะประกอบอาชีพครู และใคร่จะว่าเป็นครูที่มีคุณภาพ จึงต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูสังคมนั้นมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป ครูสังคมนั้นจึงจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน เพื่อพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทุกคน โดยเฉพาะแก่เด็กนักเรียน เพราะทัศนคติของผู้สอนย่อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน และส่งผลกระทบต่อผู้เรียนได้ทุกขณะไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

นอกจากนั้น วิชาชีพของครูสังคมนั้น เราถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะวิชาสังคมนั้นจะพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี เป็นสมาชิกที่ดีที่สุดในสังคม ดังนั้นวิชา

¹ วาสนัน ศรีสมัย, "อาชีพชั้นสูงที่ถูกมองข้าม," นิตยสาร 16 (กุมภาพันธ์ 2517) : 20.

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาทมาก ดังที่ มอริซ ที มอฟฟาท์¹ (Maurice P. Moffatt) โลกดลถึงความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า เป็นวิชาที่รับผิดชอบอย่างกว้างขวาง นอกเหนือจากการฝึกฝนความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเสริมสร้าง อุดมคติ ทัศนคติให้แก่ผู้เรียน และสำคัญที่สุดคือ ช่วยพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาที่ เอ็ดวิน เฟนตัน² (Edwin Fenton)

ได้ให้ความเห็นไว้ว่าจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษานั้นมิได้เน้นอยู่ที่วิชาการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการฝึกฝนถ่ายทอดความเป็นพลเมืองดีแก่เด็กนักเรียนโดยเฉพาะ คือ สามารถที่จะตัดสินใจได้อย่างฉลาด ถูกต้อง เหมาะสม โดยวิธีการแห่งปัญหาและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการจะตัดสินใจทำอะไรลงไปทั้งในด้านพฤติกรรม การแสดงออกของคนและความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม โดยเป็นครูจักรวิเคราะห์และประเมินค่า เพราะปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนจะคงเผชิญและตัดสินใจในชีวิตจริงนั้นเป็นปัญหาของโลก ซึ่งยุ่งยากซับซ้อนต่อการพิจารณาตัดสินใจ นอกจากนี้ เอ็ดวิน เฟนตัน³ (Edwin Fenton) ยังได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาไว้ในหนังสือ *The New Social Studies* ไว้อีกว่า ในการเตรียมให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีนั้น จะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักคิด และรู้จักการวิเคราะห์ระหว่างสิ่งที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริง

¹Maurice P. Moffatt, Social Studies Instruction, 3d. ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1963), p. 10.

²Edwin Fenton, Teaching The New Social Studies in Secondary (New York : Holt Rinehart and Winston, 1966), p. 63.

³Edwin Fenton, The New Social Studies (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1967), pp. 19-25.

ขอมูลกับเหตุการณ์ตลอดจนกระแสนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถในการที่จะนำข้อมูลที่ได้อไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างฉลาด เพื่อสามารถปรับปรุงตัวเองกับสังคมใหม่ในอนาคต นอกจากนี้ เซอร์ซี เอช เองเกล¹ (Shirley H. Engle) โคลงกล่าวถึงความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาคือ ไม่ได้อยู่ที่ขอเท็จจริง แต่อยู่ที่การสร้างคนให้เป็นพลเมืองดี

จากจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาเหล่านี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาต้องมีทัศนคติที่ก่อวิชาชีพของตนเอง เพื่อพัฒนาพลเมืองในประเทศให้เป็นพลเมืองที่มองโลกในแง่ดี เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม บำเพ็ญคนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อสันติสุข และความก้าวหน้าของสังคม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติอาชีพครูของผู้ที่กำลังศึกษาวิชาชีพครู และผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพครู ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติระหว่างกำลังศึกษาในสถาบันผลิตครูไว้เป็นจำนวนมาก แต่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

งานวิจัยภายในประเทศ

พ.ศ. 2513 อารี รังสิโยกฤษณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรการศึกษาและระดับชั้นประโยคประถมศึกษา ปีการศึกษา 2512" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่ออาชีพครูและเปรียบเทียบ

¹ Shirley H. Engle, "Decision Making : The Heart of Social Studies Instruction," In Crucial Issue in The Teaching of Social Studies, ed. Byron G. Hassialas and Andress M. Mazamias (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1964), pp. 29-30.

² อารี รังสิโยกฤษณ์, "การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูระดับชั้นประกาศนียบัตรการศึกษา และระดับชั้นประโยคประถมศึกษา ปีการศึกษา 2512" (ปริญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512).

ทัศนคติต่ออาชีพครู ระหว่างนักเรียนฝึกหัดครูระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) และระดับชั้นประโยคประถมศึกษา (ป.ป.) ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ 2 จากสถาบันฝึกหัดครู 7 แห่งคือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูอมรราชธานี และวิทยาลัยครูยะลา รวมทั้งสิ้น 775 คน แยกเป็นนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา 554 คน ชาย 265 คน หญิง 289 คน นักเรียนระดับชั้นประโยคประถมศึกษา 221 คน ชาย 43 คน และหญิง 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ความวิจิตรของออสกูด (Osgood) จำนวน 24 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทัศนคติแต่ละข้อ โดยคำนวณค่าวิกฤต (Critical Ratio) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนฝึกหัดครูทั้ง 2 ระดับ มีทัศนคติต่ออาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องความมีเหตุผลและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องอาชีพครูมีความมั่นคง ก้าวหน้า ไคร ๆ ก็อยากเป็นครู นอกจากนี้ทัศนคติต่ออาชีพครู เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คืออาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าสรรเสริญ น่าภูมิใจ มีความสำคัญ เป็นตัวอย่างที่ดี มีเกียรติ มีหลักเกณฑ์ มีเหตุผล มีความมั่นคง มีชื่อเสียง ลำบาก เป็นงานหนัก และน่าหนักใจ

พ.ศ.2514 โสคติผล มีทรัพย์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจและความมั่นคงในการเลือกเรียนครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน บางแสน และนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จบชั้น ม.ศ.5" วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

¹โสคติผล มีทรัพย์, "องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจและความสนใจในการเลือกเรียนครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน บางแสน และนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จบชั้น ม.ศ.5" (ปริชานันท์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514).

ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจและความมั่นใจในการเลือกเรียนครู และเปรียบเทียบขององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน บางแสน และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เรียนจบชั้น ม.ศ.5 ตัวอย่างประชากร เป็นนิสิตที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและกำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน บางแสน และนิสิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จำนวนทั้งหมด 504 คน คิดเป็น นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน 182 คน นิสิตชาย 36 คน นิสิตหญิง 146 คน นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน 169 คน นิสิตชาย 84 คน นิสิตหญิง 85 คน และนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 153 คน นิสิตชาย 36 คน นิสิตหญิง 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของมะเคือ เสม่า และคณะ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และใช้ค่าความสำคัญของเหตุผล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์จำนวนนิติกโดยจำแนกตามเพศ สถานัน อาชีพ และระดับการศึกษาของบิดามารดา ใช้อันดับเปอร์เซ็นต์ วิเคราะห์หาระดับผลการเรียนของนิติกทั้งหมด ใช้อัตราส่วนวิกฤต เปรียบเทียบขององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจทั้งทางด้านอาชีพด้านส่วนตัว ด้านสังคมของนิติก และวิเคราะห์ความแตกต่างของจำนวนนิติก จำแนกตามเพศ สถานัน อาชีพ และระดับการศึกษาของบิดามารดาของนิติก ใช้ฐานนิยม วิเคราะห์เหตุผลส่วนใหญ่ในการเลือกเรียนครู อันดับความสำคัญขององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนครู และอันดับการเลือกสถานันครูในใบสมัครสอบคัดเลือก และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบไล่ชั้น ม.ศ.5 กับเกรดเฉลี่ยเมื่อเข้าเรียนครู

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตเลือกเรียนครูโดยการตัดสินใจด้วยตนเองร้อยละ 72.22 บิดามารดาแนะนำร้อยละ 16.87 เรียนตามเพื่อนร้อยละ 2.78 แรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนิติกชายคือ เรียนจบแล้วหางานทำไ้สบาย ส่วนนิติกหญิงให้เหตุผลว่า เรียนเพราะรักอาชีพครูและสงสาร รักเด็ก นิสิตที่มีผลการเรียนระดับเก่ง เลือกเรียนครูเพราะสอบคัดเลือกเข้ามาได้แห่งเดียว ส่วนนิติกที่มีผลการเรียนระดับปานกลางและระดับอ่อน เลือกเรียนครูเพราะ เรียนจบแล้วหางานทำไ้สบาย นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเห็นว่า อาชีพครู เป็นอาชีพที่มั่นคง ยั่งยืน เรียนจบแล้วหางานทำไ้สบาย ส่วนนิติกครุศาสตร์เลือก

เรียนครู เพราะสามารถเข้ามาได้เพียงแห่งเดียว และจากการศึกษาอันดีมีการเลือกเข้าศึกษา
 ในสถาบันอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเลือก
 อันดับ 6 มากที่สุด เลือกอันดับ 1 น้อยที่สุด แขนงศึกษาศาสตร์เลือกอันดับ 2 มากที่สุด
 เลือกอันดับ 5-6 น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตหญิงร้อยละ 71.34 และนิสิตชาย
 ร้อยละ 49.36 มีความตั้งใจจะไม่เปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพอื่น ส่วนข้อเสนอแนะคือ
 สถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาควรจัดให้มีการสนทนาคณะอาชีพครู เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อ
 อาชีพครูให้แก่ นิสิต โดยเฉพาะ นิสิตชาย สถาบันฝึกหัดครูควรร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ในการจัดการแนะแนวด้านอาชีพ เพื่อชักจูงให้นักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพครูมากยิ่งขึ้น
 ซึ่งจะทำได้จำนวนนักเรียนที่จะเข้ามาเรียนครูเพิ่มมากขึ้น และมีปริมาณเพียงพอที่จะ
 คัดเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ตั้งใจจะเรียนครูจริงๆ มากยิ่งขึ้น และสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญา
 ควรใช้สภาพแวดล้อมให้สนองความต้องการของนิสิตให้มากที่สุด เพื่อให้ นิสิต เห็นความ
 สำคัญของสถาบันของตนและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

ในปีเดียวกัน สมหมาย กระจ่างลิขิต¹ ได้วิจัยเรื่อง "เปรียบเทียบเจตคติ
 ก่อนและหลังการฝึกสอนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา 2513" วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 เพื่อศึกษาเจตคติต่อการฝึกสอน และเปรียบเทียบเจตคติต่อการฝึกสอนของนิสิตก่อนและ
 หลังการฝึกสอนและเพื่อทราบปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 4
 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรที่ออกฝึกสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513
 จำนวนทั้งหมด 191 คน ชาย 120 คน หญิง 71 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบ
 สอดถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการฝึกสอน มี 12 หมวด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
 (Rating Scale) ตามวิธีการของ (เบสต์) (Best) จำนวนมี 100 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตหญิงและชาย มีเจตคติต่อการฝึกสอนไม่แตกต่างกัน
 เจตคติต่อการฝึกสอนของนิสิตทั้งหมดก่อนและหลังการฝึกสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดทำคู่มือการฝึกสอนทุก ๆ วิชา และทุกชั้นไว้เป็นคู่มือ

¹ สมหมาย กระจ่างลิขิต, "เปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังการฝึกสอนของนิสิต
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2513" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชา
 การศึกษาประสานมิตร, 2514).

สำหรับนิสิตฝึกสอนจะได้อบรมฝึกตาม ควรมีสถูบร่วมรวบรวมอุปกรณ์สำหรับให้นิสิตฝึกสอนได้มีใช้
ในขณะฝึกสอน

พ.ศ.2516 สํารวย มีชนอน¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
ต่ออาชีพครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา" วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตัวอย่างประชากรคือ
นิสิตชั้นปีที่ 1-4 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และปทุมวัน จำนวนทั้งสิ้น 360
คน นิสิตชาย 158 คน นิสิตหญิง 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัด
ทัศนคติ 3 แบบคือ แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating
Scale) ซึ่งสร้างขึ้นตามแบบของ ลิกเคอร์ท(Likert Type Scale) จำนวน
40 ข้อ แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูชนิด ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล (Semantic
Differential Scale) จำนวน 20 ข้อ (3 ตัวเรา) และแบบสอบถามเพื่อวัด
ทัศนคติต่ออาชีพครู โดยการจัดอันดับที่ในการเลือกอาชีพ แยกเป็น 4 คำน คำนละ 10
ข้อความ 40 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตก
ต่างของทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างชั้นเป็นรายคู่ (Multiple Comparison)
ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls Procedure) เปรียบเทียบ
การจัดอันดับหาค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือนในการเลือกอาชีพและหาค่าความสัมพันธ์ไค
เคียงเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเคนดัล (Kendal Coefficient Concordance)

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาชีพครู
ในด้านการสอน ความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น และค่านิยมในสังคม มีความแตก
ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 สำหรับด้านประโยชน์และความก้าวหน้า

¹ สํารวย มีชนอน, "การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครู ของนิสิตวิทยาลัย
วิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

ทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทัศนคติต่ออาชีพครูในด้านจรรยาบรรณไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบอีกว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ดีกว่านิสิตชั้นอื่น ๆ ความความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่นนิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 และด้านสถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และด้านค่านิยมในสังคม นิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในทางที่ดีกว่านิสิตชั้นอื่น ๆ และในการจัดอันดับความชอบต่ออาชีพ สรุปได้ว่า นิสิตที่เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปมีทัศนคติต่ออาชีพครูไม่เป็นไปในทางที่ดีกว่านิสิตในระดับชั้นที่ต่ำกว่า ส่วนข้อเสนอแนะคือ สถาบันฝึกหัดครูควรจะได้มีการพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดสภาพการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพในทางที่จะเอื้ออำนวยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู ควรจะได้มีการพิจารณาเลือกตัวบุคคลในการถ่ายทอดวิชาการในสถาบันฝึกหัดครู โดยคำนึงถึงการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู เป็นประการสำคัญควบคู่กันไป

พ.ศ.2517 ชีดา บุญยานยาว¹ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูปริญญาโทสาขาการแนะแนว และครูปริญญาโทสาขาอื่น ๆ ที่มีต่ออาชีพครู" วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของครูวุฒิปริญญาโทสาขาแนะแนว การศึกษาที่สำเร็จจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และกำลังปฏิบัติงานอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 81 คน ครูปริญญาโทสาขาอื่น ๆ 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นเอง เป็นแบบประเมินค่าตามแบบของดีเคอร์ท

ผลการวิจัยพบว่า ครูวุฒิปริญญาโทสาขาการแนะแนวมีทัศนคติต่ออาชีพครูว่ามีความมั่นคง มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตที่ดี มีเวลาพักผ่อนมาก เข้าในสังคมไม่คอยทันสมัย เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้ชาย สูงกว่าครูปริญญาโทสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

¹ชีดา บุญยานยาว, "การเปรียบเทียบทัศนคติของครูปริญญาโทสาขาแนะแนวและสาขาอื่น ๆ ที่มีต่ออาชีพครู" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517).

พ.ศ. 2521 บุญศรี แสงประเสริฐ¹ ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวและทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย". วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่างคณาจารย์ครุศาสตร์กับอาจารย์คณะอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ดำเนินการวิจัย เป็นคณาจารย์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 14 คณะ มีจำนวนทั้งสิ้น 1859 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรในครั้งนี้เพียงร้อยละ 40 ได้ตัวอย่างประชากรทั้งหมด 744 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปลักษณะของซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียลสเกล (Semantic Differential Scale) จำแนกเป็นคณาวิชาชีพครู และคณาบุคลิกส่วนตัวของครู มีจำนวนทั้งสิ้น 29 ข้อ ค่าความเที่ยงของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูเป็น 0.94 ผู้วิจัยได้ส่งแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูให้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และได้รับกลับมา 557 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล คัดกรองรายละเอียด กับลักษณะกลุ่มตัวอย่าง เทียบกับประชากร จำแนกตามคณะ เพศ และตำแหน่งทางวิชาการ การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวและทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นคู่ ๆ โดยกำหนดค่าไคสแควร์จากตารางการแจกแจง และหาค่าความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์คณะครุศาสตร์กับคณะอื่น ๆ โดยการทดสอบค่าที (t - test) เป็นรายคู่

ผลการวิจัยพบว่า คณะที่คณาจารย์สอนประจำมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์ คณะครุศาสตร์แตกต่างจากคณาจารย์คณะต่าง ๆ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ ส่วนคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูแตกต่าง

¹บุญศรี แสงประเสริฐ, "ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวและทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

จากคณาจารย์คณะครุศาสตร์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนขอเสนอแนะคือ มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับวิชาครุศาสตร์แก่คณาจารย์คณะอื่น ๆ บาง เพื่อคณาจารย์จะได้มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูในทางที่ดี และไม่แตกต่างกันมากนัก ควรมีการร่วมมือกันระหว่างนักการศึกษา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางการวัดทัศนคติ เพื่อจะได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูให้เป็นฉบับมาตรฐานสำหรับใช้วัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ด้วยผลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับวงการศึกษาดังกล่าว

พ.ศ.2523 บุพดี ปานบุบผา¹ ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วัดคุณสมบัติของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระยะก่อนฝึกสอนและหลังฝึกสอน และศึกษาหาความแตกต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอนที่สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ในอันดับต่างกัน และหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโปรแกรมการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมี 2 ชุด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ เรนสิส ลีเคอร์ท (Rensis Likert) จำนวน 60 ข้อ แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู มีความเที่ยง 0.78 การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่ามัธยฐานเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลความหมายความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนที่มีต่อโปรแกรมการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพครูแยกตามกลุ่มที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ทดสอบค่าซี (Z - test) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขาวิชาสังคมศึกษาในระยะก่อนฝึกสอนและหลังฝึกสอน

¹บุพดี ปานบุบผา, "ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา ไม้ติวิทวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอน สาขาวิชาสังคมศึกษาในระยะก่อนและหลังฝึกสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา แยกตามกลุ่มที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ระยะก่อนฝึกสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. ทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา แยกตามกลุ่มที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ระยะหลังฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4. ทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ระหว่างอันดับที่ 1, 2, 3 และระหว่างอันดับที่ 5, 6 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5. ทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ระหว่างอันดับที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างกับทักษะจิตวิทยาชีพกรของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เลือกอันดับเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ระหว่างอันดับที่ 4, 5 และ 6 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

6. ระยะก่อนฝึกสอน นิสิตฝึกสอนสาขาวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความปรารถนาจะประกอบอาชีพครูในระดับปานกลาง แต่เมื่อฝึกสอนแล้วมีความปรารถนาจะประกอบอาชีพครูอยู่ในระดับมาก

ส่วนขอเสนอแนะคือ

1. สถาบันผลิตครูระดับต่าง ๆ ทุกแห่งควรปรับปรุงโปรแกรมการผลิตครูที่เน้นการพัฒนาศักยภาพให้อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยปลูกฝังทักษะจิตวิทยาชีพกรตั้งแต่วัยแรก เน้นบทบาทความสำคัญของครูที่มีต่อสังคม

2. สถาบันผลิตครูทุกระดับควรร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดแนะแนวด้านอาชีพขึ้นในโรงเรียนเพื่อจูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจอาชีพครูมากขึ้น

3. ครูในโรงเรียนทุกระดับควรปลูกฝัง ปณิธาน ให้นักเรียนมีความรัก เคารพครูอาจารย์ให้มากขึ้น เพื่อทำให้ครูเกิดทัศนคติที่ดีคือวิชาชีพครู

4. สถาบันการศึกษาทุกระดับ ควรคัดเลือกครูประจำการที่มีคุณธรรม มีผลงานดีเด่นทั่วประเทศ และประกาศเกียรติคุณใน "วันครู" มีการประกวดอุปกรณ์ การสอน ผลงานวิจัย ฯลฯ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กกำลังใจในการปฏิบัติงานและ ทัศนคติที่ดีคือวิชาชีพครู

พ.ศ. 2524 ชนิตา รัชพลเมือง¹ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาทัศนคติของครูในอนาคตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะ ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ว่ามีทัศนคติต่อวิชาชีพครูอย่างไร นักศึกษาที่มีภูมิหลังส่วนตัว ภูมิหลังด้านเศรษฐกิจสังคม ภูมิหลังด้านการศึกษาและอื่น ๆ ที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อ วิชาชีพครูอย่างไรบ้าง และศึกษาว่ามีตัวแปรใดบางมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อ ทัศนคติต่อวิชาชีพครู ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะปกติที่ลงทะเบียน เรียนในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-วิทยาเขตประสานมิตร ในระหว่างปีการศึกษา 2522-2523 จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 4,473 คน และ ใช้วิธีการสุ่มแบบ Multistage Random Sampling โดยแบ่งขั้นตอนสุ่มดังนี้คือ ชั้น ที่ 1 จำแนกกลุ่มประชากรตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ชั้นที่ 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา ชั้นที่ 3 สุ่มจำนวนนักศึกษาในแต่ละระดับชั้นเป็นจำนวน 1 ใน 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่สุ่มมีประมาณ 1,491 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนมาทั้งสิ้น 1,405 คน คิดเป็น ร้อยละ 90.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูซึ่งพัฒนาโดย ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และนิยะดา ศรีจันทร์ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2522 แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้ สร้างขึ้นโดยอาศัย

¹ ชนิตา รัชพลเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู," วารสารสังคมศาสตร์ 1 (มีนาคม 2524) : 57-69.

ทฤษฎีทัศนคติของมาร์ติน ฟิชเบิน (Martin Fishbein) การวิเคราะห์ข้อมูล โดย การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความแปรปรวน (Variance) เพื่อต้องการทราบทัศนคติ ต่อวิชาชีวศรของนักศึกษาในวัตถุประสงค์ประการแรก ส่วนประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในทัศนคติต่อวิชาชีวศรระหว่างนักศึกษามีภูมิหลังแตกต่างกัน การวิเคราะห์ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance, ANOVA) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 และเปรียบเทียบพหุคูณ ไชการทดสอบเอฟ เทสต์ (Scheff - test) สำหรับตัวแปรที่มีกลุ่มมากกว่าสองกลุ่ม และใช้การทดสอบ t - test หากตัวแปรที่ต้องการเปรียบเทียบที่มีเพียงสองกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับทัศนคติที่นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์ที่ระดับความ มีนัยสำคัญจะคัดเลือกไว้เพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรที่มีความสามารถในการทำนายทัศนคติ ต่อวิชาชีวศร

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่าวิชาชีวศรเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญต่อประเทศชาติ ครู เป็นผู้ที่ทรงไว้ด้วยคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทาง วิชาการ เป็นผู้ที่มมมนุษยสัมพันธ์และบุคลิกภาพดี และรู้จักวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คน โดยทั่วไป และเห็นว่าวิชาชีวศรมีรายได้น้อย มีความก้าวหน้าในวิชาชีพต่ำ สภาพงาน น่าเบื่อหน่ายจำเจ ไม่น่าสนใจเกินไป ครูมักจะเป็นคนจริงจังกับ ทักษะคือวิชาชีวศรนี้จะ แตกต่างกันหากนักศึกษา มีภูมิลำเนาเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ยากจนใด สัมผัสกับวิชาชีวศรมาก่อน มีแรงกระตุ้นจากบุคคลใกล้ชิด และมีความตั้งใจที่จะประกอบ อาชีพครูอย่างแน่วแน่ นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับอายุ คະแนนเฉลี่ย สะสม และลำดับที่เลือกคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในการสอบเขามหาวิทยาลัย กล่าว คือ หากนักศึกษามีอายุมากขึ้น ซึ่งอาจหมายถึงระดับสูงขึ้นหรือได้สัมผัสกับวงการ วิชาชีว ศรมากขึ้น มีผลการเรียนในระหว่างเรียนคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และตั้งใจที่จะ ออกไปเป็นครู โดยแสดงออกจากการที่เลือกคณะนี้เป็นอันดับแรก ๆ จะยังมีทัศนคติคือ วิชาชีวศรดี กล่าวโดยสรุป ทัศนคติต่อวิชาชีวศร เกี่ยวข้องกับความรู้สึกส่วนตัว ประสบ การณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีวศร อิทธิพลของกลุ่ม สถาบัน และสภาพแวดล้อม เป็นสำคัญ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี พ.ศ.2515 การ์ดอน สกอต บาคัส (Gardon Scott Bachus)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการเตรียมครูสังคมศึกษาในสถานวิชาการ การกำหนดงานด้านการสอน ทักษะของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนกับหลักสูตรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยครูสังคมศึกษา 60 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอาร์คันซอส เป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับครูในเรื่องการเตรียมครู การกำหนดงานด้านการสอน และทัศนคติต่ออาชีพ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา เป็นแบบวัดทัศนคติ โดยใช้ Osgood Semantic Differential โดยมีคณะอนุกรรมการผู้ตัดสินจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จำนวน 8 ท่าน และครูสังคมศึกษาจำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบแบบสอบถามและให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเตรียมครูด้านวิชาการ และทัศนคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในรัฐอาร์คันซอสไม่ได้รับการเตรียมตัวด้านวิชาการ เกี่ยวกับสังคมศาสตร์ในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และจากข้อมูลพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้เรียนอย่างลึกซึ้งในสาขาประวัติศาสตร์มากกว่าสาขาอื่นในหมวดสังคมศึกษา
2. ครูสังคมศึกษาจำนวนมาก ต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานที่ตนได้เรียนมา

1

Gardon Scott Bachus, "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas," Dissertation Abstracts International, 5 (November 1972), p. 2207-A.

3. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาในสาขาของตนในแง่ความสัมพันธ์กับเนื้อหาในสาขาอื่น

4. โปรแกรมสังคมนิยมที่กระทรวงศึกษาของรัฐได้จัดไว้เป็นมาตรฐานในระดับประกาศนียบัตรของครูสังคมนิยม มีขอบเขตรองที่จะต้องแก้ไขมาก

5. ครูสังคมนิยมไม่ค่อยสนใจเข้าเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพของครู ตลอดจนไม่สนใจที่จะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพของตน

ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. มาตรฐานการศึกษาที่จัดตั้งขึ้น โดยองค์การของรัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไข

2. โปรแกรมการเตรียมครูสังคมนิยม ควรได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาระดับสูงควย

3. The Arkansas Council for Social Studies ควรยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาชีพ

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาให้งานแก่ครูโดยคำนึงถึงการฝึกฝนทางวิชาการของครู

พ.ศ. 2517 ยีน อาร์มิสเทอด มัวร์ฟีลด์¹ (Jean Armistead Moorefield) ได้วิจัยเรื่อง "A Study of Change Attitudes and Selected Perception

Among Social Studies Student Teachers" วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตฝึกสอนสาขาสังคมนิยมที่มีต่ออาจารย์ในเทศก

อาจารย์ที่เลี้ยง การเรียนการสอนวิชาสังคมนิยมแก่นักเรียน และบทบาทของครูสังคมน

ศึกษาในกระบวนการเรียนการสอนว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตฝึกสอน

ตลอดระยะเวลาการฝึกสอน ตัวอย่างประชากรคือ นิสิตฝึกสอนสาขาสังคมนิยม 15 คน

1

Jean Armistead Moorefield, "A Study of Change Attitude and Selected Perception Among Social Studies Student Teachers," Dissertation Abstracts International, 35 (February 1975) : 5199-A-5200-A.

และอาจารย์พิเศษ 4 คน จากมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย (University of Virginia) และอาจารย์ที่เลี้ยงจากโรงเรียนมัธยมในรัฐเวอร์จิเนีย 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของมินิโซตา (The Minnesota Teacher Attitude Inventory) ผู้วิจัยได้วัดทัศนคติของนิสิตฝึกสอนทั้งในระยะก่อนและหลังฝึกสอน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ นอกจากนี้ยังใช้วิธีสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอนทุกคนเกี่ยวกับความคาดหวัง และความเข้าใจที่มีต่ออาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่เลี้ยง การสอนวิชาสังคมศึกษา นักเรียน และบทบาทของครูสังคมศึกษา ในกระบวนการเรียนการสอน โดยดำเนินการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ระยะคือ 1. ระยะก่อนฝึกสอน 2. สัปดาห์ที่ 5 ของการฝึกสอน 3. ภายหลังฝึกสอนเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์โดยใช้การวัดความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความแตกต่างระหว่างคะแนนสองกลุ่ม (Standard Error of the Difference Between Two Scores) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตฝึกสอน และใช้ Phi Coefficient เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตฝึกสอนมีทัศนคติต่อการสอนเปลี่ยนแปลงไปในทางนิเสธ (Negative) และยังพบอีกว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการสอนและความเข้าใจของนิสิตฝึกสอนที่มีต่ออาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่เลี้ยง และบทบาทของครูสังคมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนความต้องการของนิสิตฝึกสอนคือ ต้องการความเข้าใจในเรื่องการได้รับการสังเกตการสอนอย่างสม่ำเสมอ วิธีการเขียนบันทึกการสอน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คำแนะนำในตำราระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการฝึกสอน แต่ส่วนใหญ่มีปัญหามีปัญหาในระยะแรกของการฝึกสอนเท่านั้น และในด้านความเข้าใจต่ออาจารย์พิเศษไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

พ.ศ.2520 เจมส์ ฟรานซิส โทเนอร์¹ (James Francis Toner) ได้วิจัยเรื่อง "An Analysis of Social Studies Attitudes and Openness in

¹ James Francis Toner, "An Analysis of Social Attitudes and Openness in Maine Secondary Education," Dissertation Abstracts International, 9 (March 1978) : 5388-A-5389-A.

Maine Secondary Education" ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากยังไม่มีคำจำกัดความของคำว่า "สังคมศึกษา" ไว้อย่างตายตัว หรือชัดเจน จึงก่อให้เกิดการแย้งกันและแก่งแย่งชิงดี ดังนั้นการให้การศึกษาจึงควรจะได้มีความหมายและศึกษาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาแบบเปิดกว้าง (The definition and openness of social studies education)

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. เพื่อบรรยายถึงทัศนคติของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา รวมทั้งการยอมรับของครูสังคมศึกษา ในด้านการ เปิดวิชาสังคมศึกษาแบบเปิดกว้างในโรงเรียน

2. เพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของครู ที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และการยอมรับการ เปิดสอนวิชาสังคมศึกษาแบบเปิดกว้างทั้งกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในฤดูใบไม้ผลิ ในปี ค.ศ. 1977 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งได้รับการปรับปรุง เรียบร้อยแล้วได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา (The Social Studies Attitude Questionnaire - SSAQ) โดยสอบถามกับครูสังคมศึกษา โดยแบบ ระดับของค่าออกมาออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

1.1 ความรู้ที่เคยได้รับมาที่จะนำไปสู่ความเป็นพลเมืองดี

1.2 โครงสร้างของวิชาสังคมศึกษา

1.3 การใช้วิธีการสืบสอบ

1.4 การให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและสังคม-การเมือง (Student

Centered and Socio - Political)

2. แบบตรวจการเปิดกว้างของวิชาสังคมศึกษา (The Inventory of Social Studies Openness - ISSO) เพื่อใช้วัดการยอมรับความเปิดกว้างของวิชาสังคมศึกษาของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคณาจารย์ของนักเรียน ครู การ

จัดระบบและการบริหาร อุปกรณ์และหลักสูตร การประเมินผล และสภาพแวดล้อมทั่วไป

3. แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมเกี่ยวกับสถานภาพของประชากร ซึ่งเกี่ยวกับ อายุ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน วิชาที่สอน ชนิดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ 3 ชุด นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เป็นจำนวนร้อยละ 50 จำนวน 413 คน จากครูสังกัดศึกษาที่ปรัายชื่ออยู่ในบัญชี 825 คน ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจาก The Maine State Department of Educational and Cultural Services ได้รับความสอบถามคืนมา 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาแปรเบี่ยง (Variances) ในการวิเคราะห์ทัศนคติของครูสังกัดศึกษาที่มีต่อความหมายและการยอมรับโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาแบบเปิดกว้าง และใช้วิธีการของดันแคน (Duncan) ในการเปรียบเทียบ เพื่อหาความแตกต่างของมัถยมเลขคณิตอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูสังกัดศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้ความหมายของวิชานี้ ในฐานะที่เป็นความรู เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีมากกว่าเรื่องอื่น ๆ (ประมาณร้อยละ 32 มีการใช้วิธีการสุ่มร้อยละ 30 โครงสร้างของวิชาร้อยละ 19 เรื่องเกี่ยวกับสังคมการเมืองร้อยละ 11 และการใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางร้อยละ 8 ผู้ตอบส่วนใหญ่ยอมรับโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาแบบเปิดกว้างในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน วัสดุอุปกรณ์และหลักสูตรการประเมินผล และการจัดระบบในการบริหาร ถึงเวลานี้ครูสังกัดศึกษายอมรับว่ามีส่วนที่เกี่ยวกับการ เปิดกว้างของวิชาสังคมศึกษา

จากการวิเคราะห์พบว่าทัศนคติของครูที่มีต่อการให้ความหมายของวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของการสอนสังคมศึกษาแบบเปิดกว้าง พบว่ามีความแตกต่างบ้างเกี่ยวกับ เรื่องของทัศนคติ ผู้ตอบที่เห็นชอบกับการ สอนวิชาสังคมศึกษา

โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่องค์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
เปิดกว้าง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความเห็นคล้อยตามกับการใช้วิธีสืบสอบ โครงสร้างของวิชา
ความรู้ เรื่องราวที่เกี่ยวกับอดีต และสังคม-การเมือง

สรุปผลการวิจัย

1. มีครูเป็นจำนวนน้อยที่เห็นด้วยที่จะให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางเป็นเครื่อง
ชี้บ่งว่า การสอนสังคมศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่
หลายในรัฐเมน
2. มีสิ่งที่ไม่สอดคล้องกันอยู่อย่างหนึ่งระหว่างความเห็นของครูที่ขอบเกี่ยวกับ
กับ สังคม-การเมือง และมีการยอมรับโปรแกรมสังคมศึกษาในระดับต่ำ
3. ผลของการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าวิชาประวัติศาสตร์ยังเป็นที่ยอมรับ
ที่นิยมกันอยู่ในโปรแกรมสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในรัฐเมน
4. การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของครูสังคมศึกษาใน
รัฐเมนเกี่ยวกับการใช้วิธีการใหม่ในการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่
5. โปรแกรมการสอนสังคมศึกษาแบบเปิดกว้างในรัฐเมนนั้นอาจเป็นตัว
แปรที่สำคัญต่อการที่ครูควรจะได้ความหมายของวิชาสังคมศึกษาอย่างไร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้มีการวิจัยถึงการเรียนการสอน และการเตรียม
การสอน นอกจากนี้สภาสังคมศึกษาแห่งชาติ (The National Council for the
Social Studies) ควรจะเป็นผู้นำในการให้คำจำกัดความและกำหนดวัตถุประสงค์
ประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาให้แจ่มชัด

พ.ศ. 2521 วิลเลียม เดวิด ฮัลลิวาน¹ (William David Sullivan)
ได้วิจัยเรื่อง "A Study of the Professional Attitudes, Self Concept,

¹William David Sullivan, "A Study of Professional Attitude, Self Concept and Teaching Competencies of Student Teachers in Performance-Based and Traditional Teacher Training Program," The Dissertation Abstracts International, 4 (September 1979) : 1632-A-1633-A.

and Teaching Competencies of Student Teachers in Performance-Based and Traditional Teacher Training Programs" วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครู มโนทัศน์ และสมรรถภาพในการสอนของนิสิตฝึกสอนระหว่างโปรแกรมฝึกหัดครูแบบเดิม (Traditional Teacher Training Programs) และโปรแกรมฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Performance-Based Teacher Training Programs) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตฝึกสอนสาขาประถมศึกษาจำนวน 50 คน ซึ่งแบ่งเป็นนิสิตฝึกสอนตามโปรแกรมฝึกหัดครูแบบเดิม 25 คน และโปรแกรมฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน 25 คน และนักเรียนประถมศึกษาในรัฐมินเนโซตาอีก 1,500 คน ผู้วิจัยใช้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพของมินิโซตา (The Minnesota Teacher Attitude Inventory)

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตทั้ง 2 โปรแกรมมีทัศนคติต่อวิชาชีพของครู มโนทัศน์ และสมรรถภาพในการสอนไม่แตกต่างกันตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

พ.ศ.2524 ฮันท์ การ์รี่ วิลเลียม¹ (Hunt Gary William) ได้วิจัย

เรื่อง "A Comparison of Two Models of Teacher Education : Changes in Attitude, Philosophy and Content Knowledge" วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของโปรแกรมวิชาครูที่นักศึกษาไปปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียน (A School-Based Teacher Program) กับโปรแกรมวิชาครูที่นักศึกษาเรียนอยู่ประจำที่มหาวิทยาลัย (University Based Program) และศึกษาในแง่ของความรู้ ทัศนคติ และปรัชญาของนักศึกษาครู (Student Teachers) ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาครู 55 คน ที่ลงทะเบียนในโปรแกรมภาคปฏิบัติเป็นครูในระดับประถมศึกษาที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

¹ Hunt Gary William "A Comparison of Two Models of Teacher Education : Change in Attitude, Philosophy and Content Knowledge," Dissertation Abstracts International, 5 (November 1981) : 2083-A.

โตรอนโต (University of Toronto) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มี 29 คน เป็นนักศึกษาครูที่ไปปฏิบัติงานที่โรงเรียนเป็นประจำ โดยอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการสอน และทำงานในชั้นเรียนกับนักเรียนที่โรงเรียนเป็นประจำ กลุ่มที่ 2 มี 26 คน เป็นนักศึกษาครูที่เรียนที่คณะศึกษาศาสตร์เป็นประจำ (An In-Faculty Program) โดยมีส่วนร่วมในการบรรยายและสัมมนาที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกวัน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 5 ประเภทในการวัดทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจ และปรัชญาทางการศึกษา โดยใช้แบบวัดทัศนคติของครูของมินนิโซตา (The Minnesota Teacher Attitude Inventory : MTAI) และขอสอบวัดคุณค่า (The Lloyd Educational Values Profile : LEVP) และมีการทดสอบ pre-test และ post-test เป็นหลักเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและปรัชญา ส่วนทางด้านความรู้ และทัศนคติที่เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาวิชาครูก็ถูกประเมินโดยใช้ The Faculty of Education Assessment Forms for Practice Teaching and Program Evaluation และความรู้ความเข้าใจก็ถูกประเมินโดยงาน Administration of the Faculty of Education Primary Junior Examination

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียนกับกลุ่มที่เรียนอยู่ประจำที่คณะศึกษาศาสตร์มีทัศนคติและปรัชญาการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน และผลการวิเคราะห์แต่ละบุคคลในแต่ละกลุ่มโดยใช้ MTAI และ LEVP ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่จุดเริ่มต้นโปรแกรมการศึกษาวิชาครู (The Teacher Education Program)
2. นักศึกษาครูที่ไปปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของนักศึกษาเหล่านี้เปลี่ยนไปในทางบวกในด้านทัศนคติที่สัมพันธ์กับครู เนื่องจากโปรแกรมการปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียน
3. นักศึกษาครูที่ไปปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมวิชาครูทั้งในส่วนตัวและส่วนย่อย ๆ ไปในทางบวกมากกว่า สรุปได้ว่า นักศึกษาครูได้เห็นคุณค่าของการสอนมากขึ้นจากการมีประสบการณ์ในการไปปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียน

4. ในด้านปรัชญาและความรู้ทางเนื้อหา พบว่านักศึกษาคครูที่ไปปฏิบัติงานเป็นประจำในโรงเรียน ได้รับผลสำเร็จเช่นเดียวกับนักศึกษาคครูที่เรียนอยู่เป็นประจำ ที่คณะศึกษาศาสตร์ในการมีสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าหมาย เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา ความรู้ทางค่านี้อาหา การปฏิบัติกับนักเรียน หลักสูตรและศาสตร์ที่เกี่ยวกับวิธีการ เชิงวิชาการ

สรุป ผลงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศพบว่า

1. อาชีพครู เป็นอาชีพที่น่าสรรเสริญ น่าภูมิใจ มีเกียรติ มีศักดิ์ เกียรติ มีเหตุผล มีความมั่นคง มีชื่อเสียง มีความสำคัญต่อประเทศชาติ มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ มีมนุษยสัมพันธ์และบุคลิกภาพดี รู้จักวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนโดยทั่วไป มีเวลาพักผ่อนมาก แต่เป็นงานหนัก นานหนักใจ น่าเบื่อหน่ายจำเจ และมีรายได้ น้อย
2. สาเหตุของการเลือกเรียนครู นิยเลือกเรียนครู โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะรักอาชีพครู และสงสาร เด็ก เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นมีความภาคภูมิใจ แนะนำ เรียนถามเพื่อน หางานทำได้ง่าย และสอบคัดเลือกได้เพียงอย่างเดียว
3. ทักษะที่คว้อวิชาชีพรูมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับ อายุ ความรู้ลึก ส่วนตัว ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพรู อิทธิพลของกลุ่มสถาบัน สภาพแวดล้อม และลำดับที่เลือกเรียน
4. ครูสังคมศึกษาไม่ค่อยสนใจ เขาเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพของครู ตลอดจนสนใจที่จะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพของคน
5. ครูสังคมศึกษาจำนวนมากต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานที่คนได้เรียนมา

แนวโน้มของการศึกษา คนคว่า และวิจัย มีดังนี้คือ

1. ควรมีการสร้างแบบวัดทัศนคติคว้อวิชาชีพรูให้เป็นฉบับมาตรฐานสำหรับใช้วัดกับครูและกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อวงการการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจ

2. สถาบันผลิตครูระดับต่าง ๆ ทุกแห่ง ควรจะปรับปรุงโปรแกรมการผลิตครูที่เน้นการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพให้อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยปลูกฝังทัศนคติต่อวิชาชีพครูตั้งแต่เริ่มแรก เน้นบทบาทความสำคัญของครูที่มีต่อสังคม

3. ควรจะได้มีการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครในการถ่ายทอดวิชาการในสถาบันผลิตครูทุกระดับ โดยคำนึงถึงการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู เป็นประการสำคัญควบคู่กันไป

4. สถาบันการศึกษาทุกระดับควรคัดเลือกครูประจำการที่มีคุณธรรม มีผลงานดีเด่นทั่วประเทศและประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

5. สถาบันผลิตครูทุกระดับ ควรจัดให้มีการสนทนาคณะอาชีพครูเพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูให้แก่บัณฑิต และควรร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจัดการแนะแนวคณาชีพเพื่อชักจูงใจนักเรียนให้มีความสนใจในอาชีพครูมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถคัดเลือกเอาเฉพาะผู้ที่ตั้งใจจะเรียนครูจริง ๆ มากยิ่งขึ้น และสถาบันผลิตครูควรจัดสภาพแวดล้อมให้สนองความถองการของนิสิตให้มากที่สุด เพื่อให้บัณฑิตเห็นความสำคัญของสถาบันของตน และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย